

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับบทบาท ความรู้ความเข้าใจของ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และศึกษาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีเนื้อหาและสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2. แบบแผนการวิจัย
- 3.3. เครื่องมือการวิจัย
- 3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระดับบทบาท ความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาสคือคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่ได้รับการจดทะเบียนจำนวน 36 มัสยิดใน 8 ตำบลในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย ตำบลเจ๊ะเห ไพรวัง เกาะสะท้อนและโฆซิต ตำบลละ 90 คน ตำบลศาลาใหม่จำนวน 75 คน ตำบลบางขุนทองจำนวน 15 คน ตำบลนาคจำนวน 60 คน และตำบลพร่อนจำนวน 30 คน รวมทั้งหมด 540 คน (สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส, 2558) รายละเอียดตามตาราง ตารางที่ 1 จำนวนมัสยิดและคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด จำแนกตามตำบล

ตำบล	จำนวนมัสยิด	จำนวนคณะกรรมการ
1. เจ๊ะเห	6	90
2. ศาลาใหม่	5	75
3. ไพรวัง	6	90
4. บางขุนทอง	1	15
5. นาค	4	60
6. เกาะสะท้อน	6	90
7. โฆซิต	6	90
8. พร่อน	2	30
รวม	36	540

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.1.2.1 ด้านการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตพื้นที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

ก. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, อ้างถึงในไพศาล วรคำ, 2554) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ที่ผู้วิจัยนำมาใช้มีจำนวน 230 คน

3.1.2.2 ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบโฟกัส กรุ๊ป (focus group) จากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 คน และคณะกรรมการชมรมอิมาม เคาะฎิบ บิลาลในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำบล

ตำบล	จำนวนคณะกรรมการประจำมัสยิด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. เจ๊ะเห	90	38
2. ศาลาใหม่	75	32
3. ไพรวัน	90	38
4. บางขุนทอง	15	7
5. นานาค	60	26
6. เกาะสะท้อน	90	38
7. โฆษิต	90	38
8. พร่อน	30	13
รวม	540	230

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 230 คน ประกอบด้วยคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในตำบลเจ๊ะเห ตำบลเกาะสะท้อน ตำบลไพรวัน ตำบลโฆษิตในจำนวนตำบลละ 38 คน ตำบลศาลาใหม่จำนวน 32 คน ตำบลนานาคจำนวน 26 คน ตำบลพร่อนจำนวน 13 คน ตำบลบางขุนทองจำนวน 7 คน รวมทั้งหมดเป็น 230 คน

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างกรอบแนวคิดโดยการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามและแบบทดสอบโดยการทบทวนวรรณกรรม และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำเนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสนทนากลุ่มซึ่งมีผู้เข้าร่วมคือ

1.ตัวแทนคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนราธิวาสจำนวน 10 คน

2.ตัวแทนคณะกรรมการชมรมอิมาม เคาะฎิบ บิลาลในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 4 นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 และ 3 มาวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามและแบบทดสอบคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ชุดที่ 2 แบบสนทนากลุ่มของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการชมรมอิมาม เคาะฎิบ บิลาลในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

3.3.1.1 แบบสอบถาม โดยใช้ในการกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นดังนี้

ก. บทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

3.3.1.2 แบบทดสอบ โดยใช้ในการตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับประเด็นดังนี้

ก. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด

3.3.1.3 แบบสนทนากลุ่มโดยใช้การสนทนาเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ดังนี้

ก. แนวทางการสร้างเยาวชนด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ด้านศาสนา

(2) ด้านการศึกษา

(3) ด้านกิจกรรม

3.3.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

วิธีสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่มตามขั้นตอน ดังนี้คือ

3.3.2.1. การสร้างแบบสอบถาม

ก. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำ ได้แก่ บทบาทของผู้นำศาสนา(โต๊ะอิมาม)ในกาพัฒนาชุมชนมุสลิม บทบาทด้านศาสนา การศึกษาและการบริหารของอิมามในจังหวัดนราธิวาสและบทบาทของอิมามในการพัฒนาชุมชนเขตเทศบาลเมืองตากใบ จังหวัดนราธิวาส

ข. กำหนดขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำที่มีในอัลกุรอาน อัลฮะดีษและพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

ค. สร้างและเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามพร้อมไปปรับปรุง(ดูค่า ioc ในภาคผนวก ค)

ง. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือพิจารณาข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของเครื่องมือกับเนื้อหาสาระของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นและคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความตรง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 116-117) ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

จ.ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ฉ.ทดลองเครื่องมือ (Try out) กับกลุ่มเล็กจำนวน 30 คนเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cranbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .986 และรายด้าน คือ ด้านศาสนา .975 ด้านการศึกษา .947 และด้านกิจกรรม .964

ช.นำแบบสอบถามจากการทดลองเครื่องมือมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ซ.ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

๓.จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัยต่อไป

3.3.2.2 การสร้างแบบทดสอบ

- ก. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ
- ข. รวบรวมหลักการที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้นำตามหลักการอิสลาม
- ค. จัดทำแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของผู้นำที่มีในอัลกุรอาน
อัลฮะดีษและพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540
- ง. นำแบบทดสอบที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ
ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- จ. นำแบบทดสอบมาปรับปรุง พร้อมเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน
(ดูค่า ioc ในภาคผนวก ค)
- ฉ. นำแบบทดสอบมาปรับปรุงหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำไปใช้
เก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

3.3.2.3 การสร้างแบบสนทนากลุ่ม

- ก. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสนทนากลุ่ม
- ข. จัดทำแบบสนทนากลุ่มในเรื่องแนวทางการพัฒนาเยาวชนโดยกำหนด
แนวทางเป็นด้านๆ คือ ด้านศาสนา การศึกษาและการจัดกิจกรรม รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ
- ค. นำแบบสนทนากลุ่มที่เสร็จแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ง. นำแบบสนทนากลุ่มมาปรับปรุง พร้อมเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน
- จ. นำแบบสนทนากลุ่มมาปรับปรุงหลังจากได้รับข้อเสนอแนะแล้วจึง
นำไปใช้เก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบทดสอบของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยใช้สถิติอย่างง่าย เช่น การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น

3.4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลคุณภาพ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) จากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและคณะกรรมการชมรมอิมาม เคาะฎิบ บิลาลในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำจากอัลกุรอาน อัลฮะดีษ หนังสืออธิบายตัวบทฮะดีษ พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนา พุทธศักราช 2540 ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.4.3 การทบทวนแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีประกอบด้วย 2 แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ดังนี้

3.3.3.1 เอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) มีดังนี้

- ก. คัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮะดีษ
- ข. ข้อมูลจากแบบสอบถาม
- ค. ข้อมูลจากแบบทดสอบ
- ง. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

3.4.3.2 เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) มีดังนี้

- ก. เอกสาร หนังสือที่กล่าวถึงบทบาทของผู้นำ
- ข. เอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- ค. พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาพุทธศักราช 2540

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.5.1.1 การวิเคราะห์อภิปรัชญาโดยให้หลักอภิปรัชญา เช่น การวิเคราะห์อภิปรัชญาด้วยหลักการประพจน์อภิปรัชญา (อัสบาบ อันนุซุล) และอัลฮะดีษโดยใช้หลักการของอูลูมุลฮะดีษ เช่น การวิเคราะห์ฮะดีษที่สามารถรับได้หรือไม่ได้ (เศาะเหียฮ์หรือฎะฮียะฮ์)

3.5.1.2 แบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ก. จัดทำแบบทดสอบโดยใช้ข้อสอบที่ได้จากการวิเคราะห์บทบาทของผู้ผู้นำในอัลกุรอาน อัลฮะดีษ รวมทั้งบทบาทที่มีในพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาพุทธศักราช 2540 ตลอดจนเอกสารต่างๆ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบ

ข. จัดทำแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทของผู้ตอบแบบทดสอบ โดยใช้คำร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

ค. นำแบบทดสอบตอนที่ 3 ที่ได้มาจากผู้ตอบรับมาวิเคราะห์

3.5.1.3 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ก. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อคัดเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

ข. จัดทำแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

ค. จัดทำแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับบทบาทด้านต่างๆ ของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

ง. จัดทำแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดในเรื่องข้อเสนอแนะความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส มาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบโดยแยกเป็นตามกรอกของผู้วิจัยที่ได้กำหนดไว้

จ. คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในเขตอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นรายหัวข้อคือบทบาทในอัลกุรอาน อัลฮะดีษและพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พุทธศักราช 2540 และหาค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด

3.5.1.4 แบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำแบบสนทนาโดยบันทึกการสนทนากลุ่มที่ได้มานำเสนอเชิงบรรยาย

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.2.1 ค่าร้อยละ(Percentage) ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, (2545:214) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.5.2.2 ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ (Average) บุญชม ศรีสะอาด, (2545: 22-100) โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad \bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่ม

n แทน จำนวนของคะแนนในกลุ่ม

การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ผู้วิจัยมีกฎเกณฑ์ในการแปลข้อมูลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.5.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) บุญชม ศรีสะอาด, (2545 : 126) โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{จากสูตร} \quad \text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ค่าคะแนน

n แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวม

การวิเคราะห์หาค่าการกระจายของข้อมูล ซึ่งมีผลต่อการจัดอันดับค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ซึ่งยึดค่า S.D. ที่เข้าใกล้ศูนย์มากที่สุดมีการกระจายที่สมดุลงที่สุด